

НЕВТОМНИЙ ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ

(до ювілею П. А. Рудика)

20 серпня 2012 року доктор історичних наук, професор Рудик Петро Андрійович, який пов'язав свою долю з дослідженням проблем конституціоналізму, відзначив 75-річний ювілей. Народився він в селі Глинянка Барського району Вінницької області, де здобув початкову освіту. Навчання продовжив у сусідній Маньковецькій семирічній школі. Навчався добре. Вступив до Немирівського педучилища. Навчання у ньому (1952–1956 рр.) створило якісне підґрунтя для майбутнього. Набуті знання знадобилися під час учителювання в Лучинецькій середній школі Копайгородського району на Вінниччині, служби у лавах Радянської Армії (1956–1959 рр.), де, ставши помічником командира взводу, проводив із солдатами заняття і бесіди з питань політичної підготовки, а також при вступі на історичний факультет Чернівецького державного університету. В університеті він навчався стаціонарно у 1959–1962 рр. до переходу на практичну роботу. Навчання поєднував з громадською роботою в молодіжних організаціях.

У 1962 р. за пропозицією комсомольських органів перейшов на роботу до Чернівецького обкому комсомолу. Працю поєднував з навчанням. Чернівецький університет закінчив у 1965 р. з відзнакою, що було результатом наполегливої роботи студента в оволодінні знаннями. Набуті знання він широко використовував, працюючи в партійних органах м. Чернівці з серпня 1964 р. по вересень 1968 р.

Проте потяг до наукової роботи, що зародився у студентські роки, не покидав його. У 1968 р. він вступив до аспірантури Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, яку закінчив у 1971 р. Того ж року захистив кандидатську дисертацію на тему «Організаційна і ідеологічна робота сільських партійних організацій України (1953–1958 рр.)».

Подальшу наукову і викладацьку роботу П. А. Рудик пов'язав з Чернівецьким університетом, де понад шістьнадцять з половиною років (1971–1988 рр.) працював старшим викладачем, доцентом, професором і водночас у 1973–1975 рр. виконував обов'язки завідувача, а в 1975–1988 рр. – обирався завідувачем кафедри історії КПРС. Поряд з цим для завершення докторської дисертації з вересня 1980 р. включно по серпень 1982 р. перебував на посаді старшого наукового співробітника Чернівецького державного університету. У 1985 р. захистив докторську дисертацію на тему «Організаційно-партійна робота первинних партійних організацій промислових підприємств України (1966–1975 рр.)» (наук. конс. д. і. н., проф. В.Т. Позняк). Оponentами виступили провідні вчені СРСР й України – доктори історичних наук, професори В. І. Лук'яненко (м. Москва), В. М. Орлов (м. Київ), Я. С. Калакура (м. Київ).

Перебуваючи на посаді завідувача кафедри, він через рік після захисту докторської дисертації став професором (1986 р.). Зважаючи на високий фаховий рівень, Міністерство вищої освіти України призначило П. А. Рудика головою міжобласної ради викладачів кафедри суспільних наук вузів Чернівецького регіону (друга половина 1980-х років).

Значні досягнення колективу кафедри, особисто її завідувача в науковій і навчальній роботі стали підставою запрошення П. А. Рудика на посаду професора Київської вищої партійної школи при ЦК Компартії України. Тут він працював у 1988–1990 роках, а в 1990 р. був переведений до Київського інституту політології

і соціального управління. Робота у цих вищих навчальних закладах сприяла поглибленому вивченню теорії і практичної діяльності партійних структур різних рівнів, взаємозв'язку теорії і політики партій світу й України.

З 1992 року він свою викладацьку і наукову діяльність пов'язав з Національним університетом харчових технологій, де працює професором і викладає конституційне право України, державне право зарубіжних країн, історію держави і права України, правознавства та ін. Навчальний процес тісно пов'язує з науковою роботою.

Для П. А. Рудика характерне розмаїття наукових інтересів. У 60–80-х роках ХХ ст. найбільший інтерес він виявив до розробки проблем суспільно-політичного життя України 50–80 років ХХ століття, ролі в ньому партійних організацій. Цим проблемам він присвятив кандидатську і докторську дисертації, індивідуальні і колективні монографії, брошури і низку статей. Серед наукової продукції того періоду відзначимо монографію «В авангарде трудових колективів» (Львів: Вища школа, 1983. – 176 с.), що стала основою для захисту докторської дисертації.

З проголошенням незалежності України він зосередився на розробці проблем суспільно-політичного життя, національно-визвольних рухів ХІХ століття, історії української еміграції. Вийшли з друку монографія, конспекти лекцій, навчальний посібник тощо.

Основними напрямками науково-дослідницької роботи у ХХІ ст. для П. А. Рудика стали конституційний процес в незалежній Україні (1990–2012 рр.), організація державної влади в Україні на сучасному етапі (1991–2012 рр.), історіографія Конституції Пилипа Орлика 1710 року, проблеми теорії держави тощо. Вони розкриваються в монографіях «Порівняльний аналіз президентського і парламентського законопроектів про внесення змін до Конституції України»: (К.: Атіка, 2004. – 164 с.); «Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи» (К.: Атіка, 2006. – 256 с.); навчальних посібниках «Коментар до конституційних змін» у двох виданнях (К.: ЦУЛ, 2008. – 220 с.; К.: ЦУЛ, 2009. – 304 с.).

У фахових виданнях Інституту держави і права ім. В. М. Корсецького НАН України («Держава і право» та «Часопис Київського університету права»), Віснику Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, журналі Верховної Ради України «Віче» та інших за 2004–2012 рр. автором опубліковано 14 статей. Вони розкривають положення «Декларації про державний суверенітет України» як початку новітнього конституціоналізму в Україні; новизну концепції чинної Конституції України; містять аналіз законопроектів про внесення змін до Конституції України, змін до Конституції України щодо удосконалення місцевого самоврядування тощо.

В останні роки П. А. Рудик поглиблено досліджує вивчення вченими України й української діаспори положення Конституції Пилипа Орлика 1710 року. Аналітичні статті опубліковано у збірнику наукових праць «Держава і право», «Часописі Київського університету права», журналі «Віче» тощо. Зокрема, досліджуються висвітлення Конституції Пилипа Орлика в історико-правовій літературі в період до проголошення незалежності України, внесок суддів Конституційного Суду України в дослідження положень цієї конституції, висловлюються міркування щодо нової повної назви та опублікування оригіналу Конституції Пилипа Орлика, змісту статей, присвячених Конституції Пилипа Орлика у зв'язку з відзначенням її 300- річчя тощо.

Присвятивши себе роботі зі студентами, П. А. Рудик обов'язковою складовою

педагогічної діяльності вважає їх виховання. Проблеми виховання студентів, формування в них гуманістичного світогляду, виховання їх патріотами України також стали предметом його дослідження. У радянські часи він здійснював керівництво і був автором колективної монографії з патріотичного та інтернаціонального виховання студентів у навчальному процесі. Нині він наголошує на посиленні патріотичного виховання студентів. Зокрема, вийшли з друку статті: «До питання формування гуманістичного світогляду у студентів», «Потреба у посиленні національного виховання студентів» та ін.

Професор П. А. Рудик щиро ділиться досвідом науково-педагогічної роботи з молодими викладачами, аспірантами і здобувачами, багато уваги приділяє підготовці кандидатів наук. Він є членом редколегій наукових збірників, офіційним опонентом кандидатських і докторських дисертацій.

Науковці, колеги щиро зичать йому міцного здоров'я і подальших творчих злетів і височінь вітчизняної науки.

Кресіна І. О.,
*доктор політичних наук,
професор, член-кореспондент
Національної академії правових наук України,
завідувач відділу правових проблем політології
Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України*